

Tema 2. El perquè de la Revelació

En l'home hi ha un desig natural d'assolir un coneixement ple de Déu, que no és capaç de conèixer sense l'ajuda de Déu. Déu s'ha revelat com un ésser personal i tri, a través de la "història de la salvació", que recull la Bíblia. Amb aquesta revelació, Déu vol oferir als homes la possibilitat de viure en comunió amb ell, perquè puguin participar dels seus béns i de la seva vida, i així arribar a la felicitat.

25/01/2023

Índex

- El perquè de la Revelació
 - La Revelació en la història de la salvació
 - El Déu personal i el Déu tri
 - La crida a la comunió i la fe
 - Bibliografia bàsica
 - Lectures recomanades
-

El perquè de la Revelació

En l'home hi ha un desig natural d'assolir un coneixement ple de Déu. Aquest coneixement, tanmateix, no es pot aconseguir només amb forces

humanes, perquè Déu no és una criatura material o un fenomen sensible del qual puguem tenir experiència. Certament, l'home pot obtenir algunes certes sobre Déu a partir de les realitats creades i del seu propi ésser, però aquestes vies ens donen un coneixement força limitat d'Ell i de la seva vida. Fins i tot, per assolir aquesta certesa hi ha dificultats notables. Per això, si Déu no sortís del seu misteri i revelés als homes el seu ésser, la situació de l'home seria semblant a la que, segons alguns autors medievals, va viure en certa ocasió sant Agustí.

L'anècdota és força famosa. Un dia sant Agustí passejava per la vora del mar mentre donava voltes a la doctrina sobre Déu i sobre el misteri de la Trinitat. En cert moment, va alçar la vista i va veure un nen petit que jugava a la sorra. Veia que el nen corria cap al mar, omplia un petit recipient d'aigua, tornava on era

abans i buidava l'aigua en un clot. Després d'observar aquest procés diverses vegades, el sant va sentir curiositat, es va apropar al nen i li va preguntar: «Hola, què fas?» I el petit li va respondre: «Estic traient tota l'aigua del mar per posar-la en aquest clot». «Però, això és impossible», li va etzibar el sant. I el nen li va respondre: «Més impossible és intentar fer el que estàs fent tu: comprendre en la teva ment petita el misteri de Déu».

Déu, tanmateix, no ha deixat l'home en aquesta situació. S'ha volgut revelar, és a dir, s'ha manifestat, ha sortit del seu misteri i ha tret el “vel” que ens impedia saber qui és i com és Ell. Però això no ho ha fet per satisfer la nostra curiositat, ni tampoc ho ha fet per simplement comunicar un missatge sobre Si mateix, sinó que s'ha revelat venint Ell mateix a trobar els homes — especialment amb l'enviament al

món del seu Fill i amb el do de l'Esperit Sant— i convidant-los a entrar en una relació d'amor amb Ell. Ha volgut revelar la seva intimitat, tractar els homes com a amics i com a fills estimats per fer-los plenament feliços amb el seu amor infinit.

Els *anhels de plenitud* i els *anhels de salvació* que estan inscrits en la nostra condició humana no es poden satisfer amb quelcom terrenal. Tanmateix, la revelació de Déu, l'entrega que Ell fa de si mateix donant el seu amor infinit, té la capacitat de curullar sobreabundantment el cor humà, d'omplir-lo d'una felicitat molt més gran de la que l'home és capaç de desitjar o d'imaginar. Tal com va escriure sant Pau als Corintis: «Cap ull no ha vist mai, ni cap orella ha sentit, ni el cor de l'home somia allò que Déu té preparat per als qui l'estimen»^[1]. La Revelació «és la

realització de les aspiracions més profundes, d'aquell desig d'infinnit i de plenitud que s'allotja en la intimitat de l'ésser humà, i l'obre a una felicitat no momentània ni limitada, sinó eterna».^[2]

La Revelació en la història de la salvació

Segons el Concili Vaticà II, la Revelació respon a un pla, a un projecte que es desenvolupa mitjançant la intervenció de Déu en la història dels homes. Déu pren la iniciativa i intervé en la història a través de determinats esdeveniments (com la crida del patriarca Abraham a la fe, l'alliberament dels israelites d'Egipte, etc.), i ordena aquests fets perquè expressin la salvació que vol donar als homes. Déu mateix comunica el sentit profund d'aquests esdeveniments, el seu significat per a la salvació, a homes elegits per Ell, als quals constitueix en testimonis

d'aquesta acció divina. Per exemple, Moisès i Aaron van ser testimonis dels miracles que Déu va fer per obligar el faraó d'Egipte a deixar marxar el poble d'Israel, i així alliberar-lo de l'esclavitud. D'aquesta manera, Déu va revelar i va realitzar una etapa del seu disseny, va obrir uns camins previstos per Ell des de la seva saviesa eterna, perquè els homes sabessin que estar amb Déu significa llibertat i salvació. A aquella etapa la van seguir altres etapes i altres esdeveniments salvadors, per això es parla d'una "història de la salvació" de Déu amb els homes.

Aquesta "història de la salvació" està narrada a l'Antic Testament, i més concretament als llibres inicials (Gènesi i Èxode, principalment) i als llibres històrics de l'Antic Testament (16 llibres, entre els quals hi ha el llibre de Josuè, els dos llibres de Samuel i els dels Reis). La història de la salvació culmina en un gran

esdeveniment: el de l'Encarnació del Fill de Déu, un esdeveniment situat en un moment determinat de la història humana i que marca la plenitud d'aquest projecte de Déu.

L'Encarnació és un esdeveniment molt singular. Allà Déu no intervé en la història com abans, a través de certs esdeveniments i de paraules transmeses per mitjà d'homes escollits, sinó que Ell mateix entra en la "història", és a dir, es fa home i es fa protagonista intern d'aquesta història humana per guiar-la i reconduir-la al Pare des de dins, amb la seva predicació i els seus miracles; amb la seva passió, mort i resurrecció, amb l'enviament final de l'Esperit Sant promès als seus deixebles.

En la història de la salvació, que culmina en la vida de Crist i l'enviament de l'Esperit Sant, Déu, a més de revelar-nos el seu misteri,

també ens revela quin és el seu projecte respecte a nosaltres. És un projecte gran i bonic, perquè vam ser elegits per Déu, fins i tot abans de la creació del món, en el Fill, Jesucrist. No som fruit de la casualitat, sinó d'un projecte que neix de l'amor de Déu, que és un amor etern. La nostra relació amb Déu no rau només en el fet que Ell ens va crear, ni la nostra finalitat s'esgota simplement per existir al món o estar inserits en una història. No som tan sols criatures de Déu, perquè, des del moment en què Déu va pensar a crear-nos, ens va contemplar amb ulls de Pare i ens va destinar a ser fills seus adoptius: germans de Jesucrist, el seu Fill únic. Per això la nostra arrel última està amagada en el misteri de Déu, i només el coneixement d'aquest misteri, que és un misteri d'amor, ens permet desxifrar el motiu últim de la nostra existència.

El *Compendi del Catecisme* resumeix aquestes idees de la manera següent: «Déu, en la seva bondat i saviesa, es revela a l'home. Amb fets i paraules es revela Ell mateix i el seu disseny de benvolença, que ha establert des de l'eternitat en Crist a favor de la humanitat. Aquest disseny consisteix a fer participar, per la gràcia de l'Esperit Sant, tots els homes en la vida divina, com a fills seus adoptius en el seu únic Fill» (núm. 6).

El Déu personal i el Déu tri

Els llibres de l'Antic Testament preparen per a la revelació més profunda i decisiva sobre Déu, que té lloc al Nou Testament. Aquesta preparació presenta Déu, principalment, com a Déu de l'Aliança, és a dir, el Déu que pren la iniciativa d'elegir un poble —Israel— per establir-hi un pacte d'amistat i de salvació. Déu no espera cap benefici per a Ell mateix d'aquest pacte. Ell no

necessita res, perquè és un ésser transcendent, és a dir, infinit, etern, omnipotent i totalment per sobre del món; tanmateix, proposa la seva aliança per pura benevolència, perquè aquest pacte és bo per a la felicitat d'Israel i del món sencer. Per això, el Déu que ens presenta l'Antic Testament és plenament superior i transcendent al món i, alhora, íntimament relacionat amb el món, amb l'home i amb la seva història. Per si mateix, queda inaccessible en la seva majestuositat, però el seu amor el fa immensament proper als homes. És sobiranament lliure en les seves decisions i, alhora, està plenament compromès amb aquestes.

Tot això dona a Déu un caràcter fortament personal, perquè és propi de les persones decidir, triar, estimar, manifestar-se als altres. Els homes manifestem la nostra personalitat i el nostre caràcter amb

el que diem i amb els nostres actes. A través d'aquests, els altres aprenen a conèixer-nos: revelem la nostra manera de ser. I Déu fa el mateix. A l'Antic Testament, Déu es revela, en primer lloc, amb les seves paraules. Sovint trobem expressions en què Déu es refereix a si mateix en primera persona. Per exemple: «Jo soc el Senyor, el teu Déu, que t'he fet sortir del país d'Egipte, la terra on eres esclau»^[3]. Altres vegades és el profeta el que comunica les paraules que Déu li ha dit: «Això diu el Senyor: Recordo l'amor que em tenies de jove»^[4]. I, juntament amb les paraules, les obres: «Déu es va recordar de Raquel, va escoltar-la i va fer-la fecunda»^[5], «Aquell dia, el Senyor, Déu de l'univers, us invitava a plorar i a penedir-vos»^[6]. Paraules i obres que s'il·luminen mútuament, que revelen la voluntat de Déu i que intenten guiar el poble elegit cap a la veritable font de la vida, que és Ell mateix.

El Nou Testament conté, respecte a l'Antic, una novetat sorprenent. Els Evangelis mostren que Jesús anomena Déu "Pare meu" d'una manera exclusiva i intransferible. Hi ha una relació única i molt singular entre el Pare i Jesús que no es pot expressar només en termes humans i temporals. Les paraules i les obres de Jesús també indiquen que ell no és només un home, i tot i que Jesús no es va proclamar mai Déu, sí que va donar a entendre amb absoluta claredat que ho era, pel que va dir i va fer. Per això, en els seus escrits els apòstols van proclamar que Jesús és el Fill de Déu etern, que es va fer home per nosaltres i per la nostra salvació. A més, Jesús no va revelar només la seva estreta relació amb el Pare, sinó també la de l'Esperit Sant amb el Pare i amb Ell mateix.

L'Esperit Sant és «Esperit del Pare»^[7], «Esperit del seu Fill»^[8], «de Crist»^[9] o, simplement, Esperit de Déu^[10].

D'aquesta manera, el caràcter

personal de Déu que es va manifestar a l'Antic Testament es presenta en el Nou amb una dimensió sorprenent: Déu existeix com a Pare, Fill i Esperit.

Això, òbviament, no vol dir que siguin tres déus, sinó que són tres persones diferents en la unitat de l'únic Déu. Això s'entén millor si es consideren els noms de les persones, ja que parlen del fet que la relació entre elles és d'una intimitat profunda. Entre els homes és natural que la relació paternofilial sigui d'amor i de confiança. En el pla diví aquest amor i confiança són tan totals que el Pare és totalment íntim al Fill i viceversa, el Fill al Pare. Anàlogament, la relació entre cadascun i el seu propi esperit és d'intimitat. Ens trobem tantes vegades amb nosaltres mateixos en el fons de la nostra consciència, escrutem els nostres pensaments i sondegem els nostres sentiments: així ens coneixem interiorment. De

manera anàloga, l'Esperit Sant és Déu que coneix el cor de Déu, Ell mateix és el misteri d'aquesta intimitat recíproca del Pare i del Fill. Tot això ens condueix a una conclusió: Déu és un misteri d'Amor. No d'amor cap a l'exterior, cap a les criatures, sinó d'amor interior, entre les persones divines. Aquest amor és tan fort en Ell que les tres persones són una única realitat, un sol Déu. Un teòleg del segle XII, Ricardo de San Víctor, pensant en la Trinitat, va escriure que «perquè pugui existir, l'amor necessita dues persones, perquè sigui perfecte requereix obrir-se a una tercera»^[11]. Pare, Fill i Esperit Sant tenen la mateixa dignitat i naturalesa: els tres són un únic Déu, un sol misteri d'amor.

La crida a la comunió i la fe

Un document del Concili Vaticà II sintetitza quin és l'objectiu de la Revelació: «Déu invisible —afirma—,

mogut pel seu gran amor, parla als homes com a amics i conviu amb ells per tal d'invitar-los i acollir-los a la seva companyia» (*Dei Verbum*, 2).

L'objectiu és oferir als homes la possibilitat de viure en comunió amb ell, perquè puguin participar dels seus béns i de la seva vida. La Revelació fa referència a la felicitat i a la vida de cada home i de cada dona.

Aquí es pot plantejar el problema de com aquesta Revelació de Déu arriba a cadascú, de quins són els instruments dels quals Déu se serveix o quins mitjans fa servir perquè els homes sàpiguen que han estat cridats a una comunió d'amor i de vida amb el seu Creador. La resposta a aquestes preguntes té un doble vessant.

D'una banda, cal assenyalar que Crist va fundar l'Església perquè continués la seva missió al món. L'Església és

intrínsecament evangelitzadora i la seva tasca consisteix a portar la Bona Notícia de l'Evangelí a totes les nacions i a cada època històrica, de manera que, per mitjà de la predicació, els homes puguin conèixer la Revelació de Déu i el seu projecte salvador. Però l'Església no fa sola aquesta tasca. Crist, el seu Senyor i Fundador és, en realitat, el que continua dirigint l'Església des del seu lloc al cel al costat del Pare. L'Esperit Sant, que és Esperit de Crist, condueix i anima l'Església perquè porti el seu missatge als homes. D'aquesta manera, la labor evangelitzadora de l'Església està vivificada per l'acció de la Trinitat.

D'altra banda, és cert que les circumstàncies històriques no sempre permeten que l'Església desenvolupi eficaçment aquesta tasca d'evangelització. No falten obstacles que s'oposin a la difusió de l'Evangelí i, per això, en cada època

hi ha homes —de vegades molts— que no arriben de fet a rebre la Bona Notícia de la crida a la comunió amb Déu i a la salvació. No arriben a conèixer la fe de manera significativa, perquè no reben l'anunci salvador. De tota manera, això no vol dir que no tinguin cap contacte amb la Revelació cristiana, perquè l'acció de l'Esperit Sant no està limitada per cap circumstància: Ell, sent Déu, pot convidar cadascú a formes de comunió amb Ell, que es fan presents a l'interior de la consciència i que planten al cor una llavor de la Revelació. Per això no hi ha ningú que no rebi de part de Déu l'ajuda i les llums necessàries per assolir la comunió amb Ell. Però, en aquests casos, en què no es va poder rebre la predicació de l'Església ni el testimoni d'una vida cristiana autèntica, la relació amb Déu és habitualment confusa i fragmentària, i només s'aclareix i es perfecciona

quan s'arriba a percebre el missatge de la salvació i es rep el baptisme.

Fins aquí hem parlat gairebé sempre de la Revelació com una invitació de Déu a la comunió amb Ell i a la salvació. Però quin és el paper de l'home? Com s'accepta aquesta salvació que Déu ofereix, quan crida els homes a ser fills de Déu en Jesucrist? La resposta la dona el *Catecisme de l'Església Catòlica* al núm. 142: «La resposta adequada a aquesta invitació és la fe». I què és la fe? Com es pot obtenir?

La fe no és mera confiança humana en Déu, ni tampoc és una opinió més o menys convençuda sobre alguna cosa. De vegades utilitzem el verb “creure” en el sentit de “pensar o d'opinar sobre alguna cosa”. Per exemple, “crec que avui plourà” o “crec que el que li passa és quelcom passatger”. En aquests exemples hi ha alguns motius per pensar que

alguna cosa és certa, però en realitat no podem estar segurs que sigui així. Quan es parla de la “fe” en la religió cristiana, es tracta de quelcom diferent.

La fe és una llum interior que ve de Déu i toca el nostre cor, l’empeny a reconèixer la seva presència i la seva actuació. Quan, per exemple, en un territori de missió algú entra en contacte amb el cristianisme per la labor d’un missioner, pot passar que s’interessi i quedi fascinat pel que sent. Déu l’il·lumina i li fa percebre que tot això és molt bonic, que realment dona sentit a la seva vida, li descobreix aquest significat que potser havia estat buscant sense èxit fins aleshores. Aquesta persona no només ha sentit un discurs que té sentit, sinó que a més ha rebut una llum que el fa sentir feliç, feliç perquè s’han obert per a ell uns horitzons de sentit que potser no creia possible que existissin. Per això

abraça amb alegria el que ha escoltat, aquest sentit de la seva vida que li parla de Déu i d'un amor gran, i té la certesa que allà hi ha la clau de la seva existència, en aquest Déu que l'ha creat, que l'estima i el crida a la salvació. Aquesta llum és un do, una gràcia de Déu, i la resposta que aquesta llum ha fet fecundar en l'ànima, això és la fe.

Per tant, la fe és alhora quelcom diví i humà, és acció divina en l'ànima i obertura de l'home a aquesta acció divina: acte d'adhesió al Déu que es revela. El Concili Vaticà II resumeix aquesta idea quan afirma que «per poder confessar aquesta fe, cal la gràcia de Déu, que arriba la primera i ens ajuda, i cal l'auxili interior de l'Esperit Sant, que mou el cor i el converteix a Déu, que obre els ulls de la intel·ligència i dona “a tothom la suavitat per a acceptar i creure la veritat”» (*Dei Verbum*, 5).

Per la seva dimensió humana, la fe és un acte de l'home. Un acte lliure. De fet, pot passar que la mateixa predicació del missioner mogui algunes persones a fer un acte de fe i a d'altres no. Déu, que coneix els cors, il·lumina cadascú segons les seves disposicions, i l'home també queda sempre lliure d'acollir o de rebutjar la invitació amorosa de Déu per acceptar Jesús com a Senyor de la seva vida o rebutjar-lo. Tanmateix, això últim el posa en perill de perdre la felicitat terrenal i eterna.

La fe és, a més, un acte de confiança, perquè s'accepta ser guiats per Déu, s'accepta que Crist sigui Senyor que amb la seva gràcia indica el camí de la llibertat i de la vida. Creure és entregar-se amb alegria al projecte providencial que Déu té per a cadascú, i que condueix a viure com a bons fills de Déu en Jesucrist. Fa que ens fiem de Déu, com se'n va fiar

el patriarca Abraham, com se'n va
fiar la Mare de Déu.

Antonio Ducay

Bibliografia bàsica

– *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 50-73.

– Francesc, Encíclica *Lumen Fidei*.

– Benet XVI, «El Año de la fe. ¿Qué es
la fe?», Audiència, 24.X.2012.

– Benet XVI, «El año de la fe. Las
etapas de la Revelación», Audiència,
5.XII.2012.

Lectures recomanades

– C. Izquierdo Urbina, *et al.*, *Voz Revelación*, a: *Diccionario de teología*, EUNSA, Pamplona 2006, p. 864 i següents.

– J. Burgraff, *Teología fundamental. Manual de iniciación*, Rialp, Madrid 2007, cap. III i VII.

.....

[1] 1 Cor 2, 9

[2] Benet XVI, Audiència, 5.X.2012.

[3] Ex 20, 2

[4] Jr 2, 2

[5] Gn 30, 22

[6] Is 22, 12

[7] Jn 15, 26-27

[8] Ga 4, 6

^[9] *Rm 8, 11*

^[10] *Cf. 1 Co 6, 11*

^[11] *De Trinitate, III.13*

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/tema-2-el-
perque-de-la-revelacio/](https://opusdei.org/ca-ad/article/tema-2-el-perque-de-la-revelacio/) (15/04/2025)